

## Spis treści

|                                                |     |
|------------------------------------------------|-----|
| [Przede wszystkim rzuca się w oczy uśmiech...] | 11  |
| Dagerotypy                                     | 15  |
| Pińsk: początek                                | 19  |
| Wojna                                          | 36  |
| Legendy (1): ojciec i Katyń                    | 52  |
| Natchniony poezją, szturmujący niebo           | 56  |
| Lapidarium (1): poeta                          | 66  |
| Na budowie socjalizmu                          | 68  |
| Lapidarium (2): starszy szeregowy Kapuściński  | 80  |
| Na budowie socjalizmu cd.                      | 82  |
| Alicja, maminek, Zojka                         | 98  |
| '56: rewolucja od nowa                         | 107 |
| Trzeci Świat: zderzenie, początek              | 133 |
| W „bandzie Rakowskiego”                        | 146 |
| Legendy (2): skazany na rozstrzelanie          | 162 |
| W „bandzie Rakowskiego” cd.                    | 167 |
| Życie w Afryce                                 | 181 |
| Alfabet fascynacji: afrykańskie ikony          | 195 |
| Życie w Afryce cd.                             | 202 |
| Lapidarium (3): historia pewnej plotki         | 210 |
| Życie w Afryce cd.                             | 212 |
| W korytarzach władzy                           | 221 |
| Lapidarium (4): reporter polityk               | 236 |
| Na szlaku Che Guevary                          | 238 |
| Legendy (3): Che, Lumumba, Allende             | 248 |
| Na szlaku Che Guevary cd.                      | 253 |
| Alfabet fascynacji: latynoskie ikony           | 265 |
| Na szlaku Che Guevary cd.                      | 271 |
| Ucieczki Zojki                                 | 285 |
| Reporter zaangażowany, świat czarno-biały      | 292 |

|                                                               |     |
|---------------------------------------------------------------|-----|
| Chrystus z karabinem                                          |     |
| w czeskiej komedii na dworze cesarza                          | 311 |
| O miłości i innych demonach                                   | 337 |
| Ostatnia rewolucja, ostatni zamach                            | 347 |
| Wart tysiąca skamlących gryzpiórków...                        | 384 |
| Lapidarium (5): dlaczego Kapuściński nie ma w Polsce krytyki? | 407 |
| Reporter poprawia rzeczywistość,                              |     |
| czyli krytycy wszystkich krajów łączą się!                    | 417 |
| Legendy (4): Kapuściński i Kapuściński                        | 441 |
| Nasz przyjaciel Rysiek                                        | 443 |
| Dokąd od socjalizmu?                                          | 454 |
| Lapidarium (6): czy Kapuściński był myślicielem?              | 470 |
| Dokąd od socjalizmu? cd.                                      | 481 |
| Teczka                                                        | 497 |
| Legendy (5): cena wielkości                                   | 521 |
| Maestro Kapu                                                  | 523 |
| Nienapisane książki                                           | 535 |
| Bez sił, żeby umeblować twarz                                 | 546 |
| Podziękowania                                                 | 563 |
| Źródła cytatów                                                | 567 |
| Bibliografia                                                  | 581 |
| Indeks nazwisk                                                | 597 |

## Indeks nazwisk

- Abello Banfi Jaime 523–525, 527, 529, 530, 533  
 Adamczyk Mieczysław 119  
 Adamiecki Wojciech 116, 353, 354, 358  
 Aldridge Ira Frederick 412  
 Alice, z d. Montagu Douglas Scott, księżna Gloucester 187  
 Allende Gossens Salvador 241, 244, 245, 248–250, 255, 261, 262, 265, 267, 278, 313, 324, 429, 430, 441  
 Alsop Joseph Wright IV 515  
 Alves de Souza Vieira Mário 282  
 Amin Dada Oumez Idi 220, 433, 441, 522, 535–539  
 Anderson Jon Lee 250, 251, 523, 529, 531  
 Andrzej, książę Yorku, hrabia Inverness, baron Killyleagh 187  
 Aragon Louis 169  
 Arbenz Guzmán Jacobo 272  
 Arendt Hannah 384, 474  
 Arnold Stanisław 72  
 Auden Wystan Hugh 405, 548  
 August II, zw. Mocnym, król Polski, elektor saski (jako Fryderyk August I) 413  
 Babu Abdul Rahman 207, 208  
 Balcerowicz Leszek 464–466, 494  
 Balewski Janusz 329, 330  
 Balzac Honoré 426, 533  
 Banda Hastings Kamuzu 187  
 Bánzer Suárez Hugo 262  
 Barcikowski Kazimierz 352, 353, 357, 363, 364  
 Bartoszewski Władysław 371  
 Barua Jakub 411–415  
 Batista y Zaldívar Fulgencio 392  
 Baudelaire Charles Pierre 67  
 Baudrillard Jean 533  
 Bauman Zygmunt 521, 565  
 Baumann-Bosek Marzenna 447  
 Beksiak Janusz 463  
 Ben Barka Mehdi 323  
 Ben Bella Ahmed 187, 307, 324, 480  
 Ben Laden Osama 491  
 Berberysz Ewa 318  
 Bereza Henryk 409  
 Berezecki Witold 59  
 Berg Paul 318  
 Berman Jakub 120, 121  
 Bernstein Carl 513, 516, 519  
 Berro Oribe Guido 263  
 Beylin Marek 564  
 Bielecki Jan Krzysztof 466  
 Bierut Bolesław 77, 121  
 Bikont Anna 125, 380, 563  
 Blanton Thomas S. 520  
 Bobka Aleksandra 33, 554  
 Bobka Maria, zob. Kapuścińska Maria  
 Bocheński Jacek 59  
 Bodegård Anders 553  
 Bolimowska Wiesława 34, 193, 197, 232, 237, 408

- Bolívar Simón 529  
 Boneh Nahum 31  
 Boniek Zbigniew 400  
 Bonnier Eva 553  
 Borkowska Anna 373, 379  
 Borzęcki Wojciech 44  
 Bosek Agnieszka 446  
 Bosek Kazimierz 446, 448  
 Bouček Jaroslav, Jr. 163–165  
 Bouček Jaroslav (Jarda), Sr. 157, 159, 160, 162–166  
 Brand William 384–388, 390, 394  
 Brandt Willy (właśc. Frahm Karl Herbert) 279  
 Brandys Kazimierz 550  
 Bratkowski Stefan 371, 379  
 Bratny Roman (właśc. Mularczyk Roman) 59, 316  
 Bravo Douglas 255  
 Breżniew Leonid 240  
 Brodski Iosif 548  
 Brodzik Stefan 451  
 Brodzki Stanisław 127  
 Broniewski Władysław 83, 89, 104  
 Brzeziński Zbigniew 240, 379  
 Brzękowski Jan 62  
 Budda (właśc. Siddartha Gautama) 549  
 Bumedié Huarí 307  
 Burek Tomasz 408  
 Buruma Ian 9  
 Bush George Herbert 513, 517  
 Bush George Walker 492  
 Bussi Soto Hortensia 248  
  
 Calvino Italo Giovanni 384, 389  
 Câmara Pessoa Helder 239, 269  
 Camus Albert 396  
 Canaletto (właśc. Bellotto Bernardo) 413  
 Candia René 261  
 Caparrós Martín 438  
 Capote Truman (właśc. Persons Truman Streckfus) 389, 427  
 Carson Clayborne 416  
 Castro Ruz Fidel 239, 247, 249, 255, 267, 268, 276–279, 295, 305, 392, 397, 430, 503, 529, 530  
 Ceaușescu Nicolae 370  
 Cézanne Paul 290  
  
 Chądzyńska Zofia 282  
 Chatwin Bruce Charles 427, 533  
 Chávez Frías Hugo 248, 501, 525, 528  
 Chibowski, budowniczy Nowej Huty 77  
 Chillón Asensio Lluís Albert 437  
 Chociłowski Jerzy 315  
 Chomeini Ruhollah 116, 295, 350  
 Chomsky Noam Avram 318, 484, 547  
 Chromiński, inżynier 156  
 Chruszczow Nikita 121, 122  
 Chrystus, zob. Jezus Chrystus  
 Church Frank Forrester III 513, 518  
 Churchill Winston (właśc. Spencer-Churchill Winston Leonard) 422, 553  
 Cioran Émile Michel 547  
 Clapp Susannah 427  
 Conover Willis Clark, Jr. 109  
 Conquest Robert 457  
 Conrad Joseph (właśc. Korzeniowski Teodor Józef Konrad) 396, 412  
 Cooke Janet 439  
 Copley James S. 514  
 Correa Delgado Rafael 527  
 Cortázar Julio 282  
 Corvalán Lepe Luis Alberto 307  
 Cuadra Moreno Héctor 274  
 Cyrankiewicz Józef 122, 504  
 Czabański Krzysztof 368, 369  
 Czapliński Eugeniusz 63  
 Czarnecki Jędrzej 414  
 Czartoryski Adam Jerzy 414  
 Czcibor-Piotrowski Andrzej 52, 56, 57, 59, 60, 62, 63, 67, 437, 565  
 Czechowicz Józef 62  
 Czesak Józef 229  
 Czumbe Moise Kapenda 159, 191, 192  
 Czyrek Józef 377, 378  
  
 Daniel Abiye 420  
 Danner Mark David 116, 236, 390, 423, 424  
 Dąbrowski Marian 233  
 De Fanti Silvano 67  
 Debray Régis 277  
 Dembowska Maria 330  
 Dębowski Krzysztof 57, 63  
 Dickens Charles 396  
 Doctorow Edgar Lawrence 405



- Domańska Antonina 56  
 Domosławska Małgorzata 565  
 Domosławski Artur 210, 472, 473, 565  
 Dostatni Tomasz 556  
 Dreyfus Alfred 31  
 Drozdowski Bohdan 174–178, 499  
 Dudko Bożena 162  
 Dudziński Jerzy Witold 233, 244  
 Dulles Allen Welsh 392, 515, 516  
 Dynis Aleksander 414  
 Dziewanowski Kazimierz 35, 134  
 Dzikowska Elżbieta, z d. Górską 330
- Echeverría Álvarez Luis 503  
 Eco Umberto 423  
 Edelman Marek 463  
 Eisenhower Dwight David 257  
 Eliade Mircea 551, 552  
 Elżbieta II, królowa W. Brytanii i Irlandii  
   Pn. 204  
 Engdahl Horace 553  
 Ephron Nora 424  
 Erenburg Ilja 87, 108  
 Escamilla Valderrama Óscar 534  
 Escobar Gaviria Pablo 524  
 Estefanía Moreira Joaquín 523  
 Eusebio, o. 537
- Falkowska Wanda 379  
 Fanon Frantz 195, 196  
 Farrusco (właśc. Lopes Joaquim António)  
   292, 293  
 Fediaszyn, reporter agencji TASS 158  
 Fenton James 428  
 Fertak Michał 451  
 Figueres Ferrer José 263, 264  
 Fikus Dariusz 377, 379  
 Filip, książę Asturii 16  
 Flores d'Arcais Marcello 400  
 Ford Gerald Rudolph 491, 513  
 Forsyth Frederick 472  
 Fredro Andrzej 413  
 Frei Montalva Eduardo 243, 244  
 Frelek Ryszard 136, 137, 145, 150, 178,  
   179, 222–225, 227–234, 246, 255,  
   314, 315, 320, 323, 328, 329, 332,  
   338, 357, 369, 371–373, 378, 506,  
   512
- French Patrick 9  
 Frisch Max 169, 383, 384  
 Fuentes Macías Carlos 395, 484  
 Fukuyama Francis 476–478
- Gaddis William 404  
 Galan Sarmiento Luis Carlos 524  
 Galbraith John Kenneth 318  
 Gałczyński Konstanty Ildefons 62, 63  
 Gandhi Mahatma (właśc. Gandhi  
   Mohandas Karamchand) 191, 200,  
   269, 416  
 García Márquez Gabriel 9, 16, 17, 24,  
   395, 400, 438, 439, 469, 523–525,  
   529–534  
 García Márquez Jaime 529–531  
 Garton Ash Timothy 348  
 Gaulle Charles de 317  
 Geertz Clifford 544  
 Geremek Bronisław 83–85, 112, 377, 463  
 Giddens Anthony 468  
 Giedroyc Jerzy 469  
 Giełżyńska Maria 448  
 Giełżyński Wojciech 35, 134, 165, 299,  
   352, 356, 358, 368, 370, 425, 433, 448  
 Gierek Edward 222, 229, 267, 311–313,  
   317, 319, 322, 323, 328, 330–335, 348,  
   351, 353, 360, 504, 511  
 Gizenga Funji Antoine 159, 167  
 Gloucester księżna, zob. Alice  
 Głowacki Janusz 318, 358  
 Goethe Johann Wolfgang von 533, 552  
 Gogh Vincent van 290  
 Gomide Aparecida 281  
 Gomulicki Wiktor 56  
 Gomułka Władysław 96, 122, 123, 126,  
   128, 134, 143, 145, 147–149, 169, 173,  
   174, 179, 185, 214, 221–226, 229, 230,  
   232, 233, 307, 311, 316, 317, 335, 348,  
   504, 511  
 Gorki Maksim (właśc. Pieszkow Aleksiej)  
   83  
 Goshu Barbara 417, 418  
 Goshu Worku 417  
 Gott Richard Willoughby 397  
 Goździk Lechosław 124  
 Górnicki Wiesław 114, 134, 375  
 Grass Günter 383, 384, 405

- Greene Graham 396  
 Gregorowicz, restaurator piński 20  
 Grothe Iza 43  
 Grothe, ojciec Izy 43, 44  
 Grzybowska Zofia, zob. Kapuścińska Zofia  
 Guevara de la Serna Ernesto („Che”) 209, 228, 238, 241, 245–251, 253, 264–267, 270, 271, 276, 313–315, 324, 361, 397, 429, 431, 441, 502, 507, 522, 527, 529, 539  
 Guillermprieto Alma 523  
 Gutiérrez Merino Gustavo 16, 270, 400  
 Guzmán Reynoso Manuel Rubén Abimael 541  
 Hajle Sellasje I, cesarz Etiopii 187, 220, 303–305, 332, 333, 335, 387, 388, 396, 397, 408, 417–420, 423  
 Halas František 60  
 Halbersztat Piotr 353, 354, 363, 368  
 Halik Tony (właśc. Mieczysław Sędzimir Antoni Halik) 330  
 Hartwig Julia 67  
 Hemingway Ernest 108, 136, 396  
 Hendrix Hal (właśc. Hendrix Harold) 516  
 Herodot 21, 39, 45, 68, 79, 87, 133, 135, 151, 341, 409, 441, 467, 480, 523, 543, 547, 548, 551, 552, 562  
 Hitchens Christopher Eric 531  
 Hitler Adolf 85, 173, 541  
 Hłasko Marek 108  
 Hobsbawm Eric John Ernest 484  
 Hoffman Michał 34, 150, 151, 221, 229, 230, 236, 241  
 Holzer Jerzy 84, 85, 112  
 Horodyński Dominik 295, 315, 317–321, 329, 369, 372  
 Hübner Zygmunt 335  
 Humboldt Alexander von 22  
 Huntington Samuel Phillips 477  
 Hussajn Saddam 492  
 Ibarra José Maria, zob. Velasco Ibarra José Maria  
 Ikonowicz Mirosław 49, 80, 150  
 Ilczuk Wiesław 352  
 Hłowiecki Maciej 379  
 Iwanów Zbigniew 368  
 Iwaszkiewicz Jarosław 176, 229  
 J.B., zob. Barua Jakub  
 Jabłoński Henryk 72, 105, 305  
 Jagielski Wojciech 248, 439, 448  
 Jakubowski Antoni 412  
 Jakus Zbigniew 120  
 Jan Paweł II (Wojtyła Karol), papież 350, 553  
 Janion Maria 409  
 Jankowska Janina 368  
 Jaruzelski Wojciech 96, 367, 375, 378  
 Jarząbek Stanisław 329, 330, 376–378, 463, 464  
 Jastrun Mieczysław 89, 108  
 Jaworska Helena 107  
 Jefferson Thomas 412  
 Jelinek Elfriede 553  
 Jesienin Siergiej 60  
 Jezus Chrystus 62, 557  
 Joyce James 404  
 Juan Carlos I, król Hiszpanii 463  
 Judt Tony 564  
 Jünger Ernst 550  
 Junczyk-Ziomecka Ewa 315, 326, 352, 353, 355, 356, 358, 406, 450  
 Kaczorowski Aleksander 488, 512  
 Kaczyński Jarosław 495, 498  
 Kaczyński Lech 495, 498  
 Kafka Franz 384, 386, 388  
 Kaliciński Kajetan 337  
 Kalicki Włodzimierz 318  
 Kalonji Albert 159  
 Kania Stanisław 352  
 Kantowicz Andrzej 298, 299, 322, 372  
 Kapuścińscy, rodzina 33, 51, 58, 96, 101, 102, 104, 454, 458  
 Kapuścińska Alicja, z d. Mielczarek 17, 33, 98–106, 202, 206, 255, 256, 258, 284–286, 288, 289, 337, 338, 342, 343, 345, 346, 402, 444, 446, 506, 547, 555, 560, 564  
 Kapuścińska Barbara, zam. Wiśniewska 20, 30, 32, 33, 35, 39, 53, 58, 102, 287, 288, 564

- Kapuścińska Maria, z d. Bobka 19, 33, 34, 37, 39, 101, 102, 104
- Kapuścińska Zofia (Maisner Rene), 1° v. Grzybowska 98, 103–105, 202, 203, 255, 285–291, 446
- Kapuściński Józef 19, 35, 53, 58, 83, 102, 338
- Kapuściński Marian 53
- Kapuściński Ryszard, *passim*; zob. N.D. (kryptonim)
- Karol XVI Gustaw, król Szwecji 399
- Karume Abeid Amani 181, 207, 208
- Kaufman Michael Tyler 296, 297, 300–303, 405
- Kaunda Kenneth David 191–193, 249
- Kąkolewski Krzysztof 88, 127
- Kennedy John Fitzgerald 206, 207, 392, 421
- Kennedy Robert Francis 421
- Kentu książę, zob. Michael
- Kenyatta Jomo 189, 191, 196, 197, 209
- Kersten Adam 84, 112
- Kępa Józef 331, 504
- Khoury Nadir 153
- Kieniewicz Stefan 72
- King Martin Luther 416, 421
- Kiš Danilo 404
- Kissinger Henry Alfred 513, 531
- Klasa Józef 228, 229, 247, 329–331, 350, 357, 362, 505
- Kleszcz, budowniczy Nowej Huty 77
- Kliszko Zenon 222–224, 227, 228, 246, 255, 335
- Kluźniak Mirosław 127
- Kochanowski Jan 447
- Kolczyński Janusz 504
- Kolumb Krzysztof 136, 540
- Kołąkowski Leszek 85, 468
- Konwicki Tadeusz 86, 96
- Korzeniowski Józef Konrad, zob. Conrad Joseph
- Kosmodemiańska L. 104
- Kosmodemiańska Zoja 103, 104
- Kościuszko Tadeusz 412
- Kowalczyk Henryk 451
- Kozicki Stefan 318, 352, 372
- Kozłowski Stanisław 88
- Krajewski Aleksander 253
- Krall Hanna 50, 169, 295, 469, 495
- Krasicki Ignacy 413
- Krasicki Jan 93
- Kraszewski Józef Ignacy 21, 22
- Krauze Enrique 438
- Krupińska Aniela 159
- Kubeš Zdeněk 196
- Kubiak Hieronim 231
- Kubiak Janusz 57
- Kula Marcin 231, 423, 429, 565
- Kula Witold 72, 231
- Kuroń Jacek 71, 76, 109, 123, 124, 494
- Kurski Jarosław 564
- Kutschera Franz 490
- Kwieciński Hubert 555
- Kyemba Henry 538
- La Fuente Portillo Sandra 501, 526
- Lacan Jacques-Marie Émile 54
- Lapierre Jan 412
- Larsmo Mats Ola Stefan 553
- Lasota Eligiusz 379
- Lasota Grzegorz Paweł 88, 127
- Lato Grzegorz 400
- Le Corbusier (właśc. Jeanneret Charles Édouard) 140
- Lechowska Teresa 57, 59, 95
- Lem Stanisław 521
- Lenin Włodzimierz (właśc. Uljanow Władimir) 74, 104, 114, 153, 199, 549
- León García Juanita 531
- Lermontow Michaił 57, 60
- Leszczyński Adam 341
- Lévi-Strauss Claude 169
- Lezama Lima José 243
- Libera Antoni 401
- Lincoln Abraham 199
- Lis Bogdan 353
- Loga-Sowiński Ignacy 107, 121
- Lubomirski Jerzy Ignacy 413
- Lubowski Andrzej 559, 560
- Lugo Méndez Fernando 527
- Lula (właśc. Silva Luis Inácio da) 400
- Lumumba Louis Richard Onema 164
- Lumumba Patrice Emery 13, 159, 160, 163, 167, 168, 198, 218, 248–250, 324, 441, 522



- Łapicki Andrzej 463  
 Łopieńska Barbara N. 318  
 Łubieński Tomasz 318, 325, 357, 358, 408  
 Łuczywo Helena 466  
 Ługowski, członek POP na wydziale historii UW 84  
 Łukaszewicz Jerzy 322
- M**  
 Macharski Franciszek 447  
 Machejek Władysław 330  
 Machiavelli Niccolò 389, 424  
 Magris Claudio 67  
 Mahomet (Muhammad Ibn Abd Allah) 142  
 Mailer Norman 389, 404, 427  
 Maisner Rene, zob. Kapuścińska Zofia  
 Majakowski Włodzimierz 60, 62–66, 104  
 Majchrzak Irena 256–258  
 Majchrzak Ryszard 256, 258  
 Makasa Amalo 191  
 Malaparte Curzio (właśc. Suckert Kurt Erich) 533  
 Malcolm X (właśc. Little Malcom) 421  
 Malicka Marta 138  
 Malinowski Bronisław 23, 530, 543–545, 548  
 Małowist Marian 72  
 Mandalian Andrzej 177  
 Mann Tomasz 384  
 Manteuffel-Szoegel Tadeusz 72  
 Mao Zedong 143, 209  
 Marcos Ferdinand 456  
 Marcos, wicekomendant 264, 267, 482, 526–528, 543  
 Marcus Harold G. 418, 419  
 Markiewka Wiktor 65  
 Markow, przodownik pracy 65  
 Markowski Jan 57  
 Marks Karol (właśc. Marx Karl Heinrich) 153, 200, 468, 482, 483  
 Marshall Frank Jiménez 263, 264  
 Martin Gerald 9  
 Martínez Tomás Eloy 523  
 Marzec Zdzisław 249, 321, 322, 334  
 Matejko Jan 40, 173  
 Maziarski Jacek 379  
 Maziarski Wojciech 512
- Mazowiecki Tadeusz 371, 464, 465, 494  
 Mazur Jan 57  
 Mazurkiewicz Jan („Radosław”) 317  
 Mboya Thomas Joseph Odhiambo 191  
 Méndez Arceo Sergio 269  
 Méndez Vicente 261  
 Menelik II, cesarz Etiopii 419  
 Mengele Josef 542  
 Mengistu Hajle Mariam 220, 305, 417, 418  
 Miazga Zbigniew 367  
 Michael, książę Kentu 189  
 Michałek Jan 65  
 Michnik Adam 17, 126, 466, 469, 492  
 Mickiewicz Adam 232, 412, 558  
 Miczurin Iwan 95  
 Mielczarek Alicja, zob. Kapuścińska Alicja  
 Mielczarkowie, rodzice Alicji Kapuścińskiej 99, 100  
 Mikołajewski Jarosław 66, 120, 559  
 Milani Abbas 421, 422  
 Miller Jonathan 397  
 Miłosz Czesław 67, 548, 550, 558  
 Misiorny Michał 322  
 Mobutu Sese Seko (wcześn. Mobutu Joseph-Désiré) 158–161, 167, 301  
 Mochkofsky Graciela 531–533  
 Moczar Mieczysław (właśc. Demko Mikołaj) 223, 225, 232  
 Modigliani Amadeo 290  
 Modzelewski Karol 124  
 Mohammad Reza, szachinszach Iranu 350, 391, 392, 394, 421  
 Mondlane Eduardo Chivambo 181, 323  
 Monroe James 240, 260  
 Montaj Daniel 29  
 Monteskiusz (Montesquieu Charles Louis de Secondat) 423  
 Mońko Michał 318  
 Morales Ayma Juan Evo 248, 430, 527, 542  
 Morales Pablo 502  
 Morawski Jerzy 107, 120, 128  
 Morozow Paweł 71  
 Mosaddegh Mohammad 391–394, 520  
 Mroczkowska-Brand Katarzyna 384–386  
 Mugabe Robert Gabriel 181, 249  
 Mulele Pierre 163



- Muñoz Boris 528, 532, 533  
 Musiał Michał 451  
 Mussolini Benito 304
- N.D. (kryptonim Ryszarda Kapuścińskiego) 380  
 Nagorsky Andrew 383  
 Naipaul Vidiadhar Surajprasad 9, 396, 428  
 Namiotkiewicz Walery 224, 307  
 Naser Gamal Abdel 141, 187, 268  
 Naziębło Czesław 91  
 Nehru Jawaharlal 134  
 Nelson Horatio 199  
 Neto Antonio Agostinho 198, 199, 249, 490  
 Newerly Igor (właśc. Abramow-Newerly Igor) 83  
 Ngwira Vidah 187  
 Nixon Richard Milhous 255, 257, 279, 513  
 Nkrumah Kwame Kofie 153–155, 165, 187, 189, 199, 200, 324  
 Nkrumah Samia Yaba Christina 153  
 Nobel Alfred Bernhard 553  
 Norwid Cyprian 223, 558  
 Noszyk Wojciech 99, 553, 561  
 Nowak Dorota 445, 446, 449, 547, 565  
 Nowak Izabella 183, 185, 202, 204–206, 209, 254, 267, 341, 381, 403, 408, 425, 444, 445, 564, 565  
 Nowak Jerzy 99, 149, 166, 178, 182–187, 190, 195, 202, 204–206, 209, 213, 215–217, 219, 220, 228, 234, 235, 254, 266, 267, 280, 287, 378, 381, 382, 403, 404, 408, 425, 443–446, 465, 484, 493, 494, 554, 559, 564, 565  
 Nowak Krzysztof 444–446  
 Nujoma Sam (właśc. Nujoma Samuel Shafilshuna) 249  
 Nyerere Julius Kambarage 181, 182, 189, 190, 193, 200, 201, 300
- O'Leary Jerry 516  
 Obote Milton Apollo 187, 189, 190, 196, 197, 456, 537  
 Ochab Edward 304  
 Ociepa Wiesław 77
- Odinga Ajuma Oginga 189, 191, 193, 197  
 Okello John Gideon 207  
 Olszewski Jan 371  
 Olszowski Stefan 224, 226, 234, 357  
 Onichimowski Aleksander 40, 53  
 Oppenheimer Ernest 192  
 Orwell George (właśc. Blair Eric Arthur) 396, 533, 534  
 Orzeszek Agata 104, 393, 464, 557, 560, 564, 565  
 Osiatyński Wiktor 48, 94, 95, 97, 251, 271, 279, 280, 318, 322, 373, 388, 400–402, 409, 452, 453, 459, 470, 479, 494, 496, 522, 554, 560, 565  
 Osmańczyk Edmund Jan 241, 253, 255, 463  
 Ossoliński Jerzy 414  
 Ostałowska Lidia 291
- Pachón Maruja 524, 525  
 Pahlavi Mohammad Reza, zob. Mohammad Reza  
 Paley William Samuel 514  
 Pańska Roma 241  
 Parandowski Jan 552  
 Pasierbiński Tadeusz 169  
 Passent Daniel 151, 152, 169, 179, 227, 342, 362, 496, 565  
 Pasternak Borys 384  
 Pasternak Leon 83, 89  
 Pawluczuk Andrzej 486  
 Pearsons Keith 210, 211  
 Peredo Antonio 430  
 Peredo Coco 429  
 Peredo Inti 429, 431  
 Peredo Osvaldo („Chato”) 429–431  
 Peredo Rómulo 430–432  
 Peredo, rodzina 430, 432  
 Perón Juan Domingo 240  
 Perzyna Joanna 564  
 Petrarca Francesco 552  
 Piątkowski Edmund 171  
 Picasso Pablo (właśc. Ruiz Blasco Pablo) 37, 290  
 Piekarowicz Ryszard 373  
 Pięta Franciszek 44  
 Pike Otis Grey 513, 518

- Pike William 166, 341, 398–400, 432, 433, 538  
 Piłsudski Józef 23, 28  
 Pinochet Ugarte Augusto 249, 265, 394, 456, 531  
 Piotrowski Andrzej, zob. Czcibor-  
   -Piotrowski Andrzej  
 Piotrowski Ireneusz 59  
 Plebański Jerzy 505  
 Poniatowska Elena (właśc. Poniatowska  
   Amor Hélène) 342  
 Popiełuszko Jerzy 379, 380  
 Popper Karl Raimund 537  
 Poręcki, przodownik pracy 65  
 Postman Neil 477, 547  
 Prescott Peter S. 388  
 Provazník Dušan 48, 157, 160–162  
 Pruszyński Ksawery 172, 469  
 Przyboś Julian 108, 177  
 Puszkina Aleksander 60  
 Putrament Jerzy 177  
  
 Rachmanow Leonid 90  
 Radgowski Michał 147, 148, 169  
 Radziwiłł Dominik Hieronim 412  
 Rakowski Mieczysław Franciszek 146,  
   148, 149, 151, 152, 157, 167–169,  
   172–174, 177–179, 225–227, 230,  
   232, 233, 316, 363, 375–377  
 Ramírez Mercado Sergio 523  
 Ramonet Ignacio 251, 484, 495, 539  
 Rasheed Sadig 485  
 Rawicz Juliusz 466  
 Rawicz Marian 243  
 Reagan Ronald Wilson 395, 404  
 Rej Mikołaj 552  
 Renard Jules 550  
 Reninson Patrick 191  
 Restrepo Gómez Javier Dario 295, 296  
 Rilke Rainer Maria 559  
 Rimbaud Jean Arthur 60  
 Rivera Diego 243  
 Roberto Holden Alvaro 300, 301, 490  
 Rolicki Janusz 173, 174, 232, 237, 295,  
   352, 370, 372, 450  
 Roosevelt Franklin Delano 422  
 Roosevelt Kermit I 391, 392  
 Roosevelt Theodore 391  
  
 Rosiński, sekretarz Ligi Morskiej  
   i Kolonialnej 412  
 Ross Thomas B. 391  
 Rossi Clóvis 523  
 Roszkowski Janusz 188, 233, 306, 323,  
   451  
 Rotfeld Adam Daniel 120, 165, 399–401,  
   425, 470  
 Rotfeld Barbara, z d. Sikorska 425  
 Róg-Świostek Mieczysław 361  
 Różewicz Tadeusz 67, 548  
 Rudnicki Adolf 83  
 Ruiz Lardizábal Jorge 17  
 Rumiz Paolo 498  
 Rushdie Salman 16, 17, 389, 396  
 Russell Bertrand Arthur William 553  
 Rutkiewicz Maria 202  
 Rycerz Danuta 50, 505  
 Rychter, mohel piński 29  
 Ryle John 434, 435  
 Ryss Jewgienij 90  
  
 Said Edward 484  
 Salecl Renata 54, 55  
 Samsonowicz Henryk 371, 463  
 Samuel (Wolde Kahin Samuel), o. 419  
 Sandauer Artur 59  
 Saramago José 484  
 Sartre Jean Paul 169  
 Savimbi Jonas Malheiro 301, 490  
 Schneider Schereau René 249, 262  
 Schumann Horst 200  
 Sen Amartya Kumar 399  
 Shohat Azriel 27  
 Sienkiewicz Henryk 155, 173, 183, 412  
 Simbierowicz Zygmunt 372  
 Simenon Georges 383  
 Simon Claude 405  
 Simpson Jimmy (właśc. Simpson James)  
   190  
 Skalski Ernest 379, 381, 409, 466, 490,  
   492, 497, 511  
 Skałon Gieorgij 490  
 Skrobiszewski Stefan 88  
 Skulska Wilhelmina 53, 379  
 Skupiewska Jadwiga 44, 45  
 Skupiewski, mąż Jadwigi 45  
 Słonimski Antoni 177

- Smosarska Jadwiga 33  
 Snopkiewicz Jacek 318  
 Sobieska, żona Henryka 506  
 Sobieski Henryk 256, 257, 329, 464, 500, 506, 507  
 Solecki Jerzy 504  
 Somoza Debayle Anastasio 264, 394  
 Sontag Susan 383, 389, 403, 484  
 Sprei Karl von 271–275, 277, 279–282, 284, 298, 299, 314, 322, 324  
 Spyra Eugeniusz 256, 506  
 Stachura Edward 548  
 Stachurka Roman 77  
 Staff Leopold 549  
 Stalin Józef (właśc. Dżugaszwili Iosif) 40, 50, 52, 70, 71, 74, 77, 78, 82, 87, 89, 92, 93, 96, 104, 123, 388, 455, 457, 459, 541  
 Stanisław August Poniatowski, król Polski 413  
 Stanisławska Olga 412  
 Starewicz Artur 126, 127, 174, 202, 221, 222, 224, 230  
 Stasiuk Andrzej 409, 565  
 Staszewski Stefan 377  
 Staśko Ewa 295, 318  
 Stefan Batory, król Polski 40, 413  
 Stefański Lech 352, 356, 358  
 Sten Maria Gustawa 504, 505  
 Stockwell John R. 301, 510  
 Stomma Stanisław 371  
 Strumff Tadeusz 353  
 Strzelecki Jan 463  
 Suharto 394  
 Sulzberger Arthur Hays 514, 516  
 Surdykowski Jerzy 368  
 Suworin Aleksiej 552  
 Szaniawska Anna 380  
 Szczerska Janina 100  
 Szczęsna Joanna 125  
 Szczęsnowicz Remigiusz Olgierd 116, 118  
 Szczygieł, sekretarz Komitetu Powiatowego PZPR w Krakowie 77  
 Szejnert Małgorzata 168, 172, 407, 416, 450  
 Szekspir William 396  
 Szlachcic Franciszek 504  
 Sztetyło Zofia 285  
 Szwed Paweł 565  
 Szymańska Ewa 318, 326  
 Szyborska Wiśława 67, 548, 558  
 Światło Józef 121  
 Świda-Ziemia Hanna 125  
 Świerczewski Karol 89  
 Świrszczyńska Anna 548, 552  
 Świata Kazimierz 504  
 Taranienko Zbigniew 551  
 Tarłowska Irena 107, 110, 112, 119–121  
 Tejchma Józef 334, 335  
 Thich Nhat Hanh (właśc. Nhat Hanh) 290  
 Thompson Hunter Stockton 389, 427  
 Thuborn Colin Gerald Dryden 428  
 Tischner Józef 17, 463  
 Tocqueville Charles Alexis de 423  
 Toeplitz Krzysztof Teodor 80, 81, 234, 316, 318, 496  
 Toffler Alvin 318, 388, 389, 453  
 Toffler Heidi 389  
 Tołstoj Lew 191, 552  
 Torńska Teresa 96, 99, 101, 203, 318, 319, 329, 337, 363, 364, 375, 564, 565  
 Torres González Juan 262  
 Torrijos Herrera Omar 260, 268, 269  
 Touré Ahmed Sékou 187  
 Toynbee Arnold Joseph 477  
 Traugott Romuald 22  
 Traynor Ian 498  
 Tręć Włodzimierz 319  
 Trepczyński Stanisław 224, 226, 229, 232, 234, 320, 329, 357, 378  
 Turowicz Jerzy 371, 463, 469  
 Turski Marian 110, 111, 116, 127, 128, 143, 146–148, 151, 168, 225, 227, 232, 565  
 Updike John 37, 388, 389  
 Urban Jerzy 375–377, 462  
 Utrillo Maurice 290  
 Vaclavik Miloslav (vel Veselý Mirek) 157, 158  
 Vargas Llosa Mario 439



Velasco Alvarado Juan 260, 268  
Velasco Ibarra José María 308, 309  
Véliz Guillermo González 431  
Verbitsky Horacio 523  
Verlaine Paul Marie 60, 62  
Vesely Mirek, zob. Vaclavik Miloslav  
Viaux Morambio Roberto 244  
Vidal Gore 484  
Villanueva Chang Julio 532, 533  
Villoro Juan 438  
Vonnegut Kurt 404

**Wajda Andrzej** 371  
**Wałęsa Lech** 361, 362, , 377, 463–466  
**Wańkowicz Melchior** 88, 172, 469  
**Wasilewska Wanda** 83  
**Waszczuk Jerzy** 334, 361, 506  
**Wat Andrzej** 81  
**Watson Cathy** 341, 432  
**Waugh Evelyn Arthur** 419  
**Wążyk Adam** 59, 89, 116, 117, 119, 125  
**Wehner Cela** 124  
**Werblan Andrzej** 72, 76, 85, 148,  
224–226, 228–230, 316, 317, 334,  
357, 362, 369, 370  
**Weschler Lawrence** 423  
**Wieczorkowski Aleksander Jerzy** 379  
**Wierzyński Maciej** 62, 233, 317, 318,  
321, 322, 326, 332, 367, 406  
**Więcek, budowniczy Nowej Huty** 77  
**Wilhelmi Janusz** 315–317  
**Wilk Mariusz** 409  
**Willen Drenka** 388, 389, 394  
**Wiłkomirski Benjamin** 54, 55  
**Wimer Zambrano Javier** 330

**Wipszycka Ewa** 68, 69, 72, 73, 75, 85, 87,  
144  
**Wise David** 391  
**Wiśniewska Barbara**, zob. Kapuścińska  
Barbara  
**Witos Wincenty** 463  
**Władyka Wiesław** 149, 169, 170  
**Wolfe Thomas Kennerly, Jr.** 389, 427  
**Wolff Helen**, z d. Mosel 384, 386, 388  
**Wolff Kurt** 384, 386  
**Wolny-Zmorzyński Kazimierz** 97  
**Wolski Jolanta** 544  
**Woodward Bob** (właśc. Woodward Robert  
Upshur) 513  
**Woolf Virginia** 547  
**Woroszyński Wiktor** 83, 86, 88–90, 117,  
125  
**Wróblewska Agnieszka** 17, 179, 234, 405  
**Wróblewski Andrzej Krzysztof** 17, 362,  
368, 405, 406  
**Wyrobisz Andrzej** 59, 63, 78  
**Wyżyński Stefan** 123, 226

**Zadryńska Ewa** 326  
**Zdanowski Henryk** 169  
**Zeydler Piotr** 538  
**Zimbardo Philip** 318  
**Ziomecka Ewa**, zob. Junczyk-Ziomecka  
Ewa  
**Ziomecki Mariusz** 318, 326–328, 352,  
374, 449  
**Zwiren H.** 256

**Żółkiewski Stefan** 147, 231  
**Życiński Józef** 551